

vertikalne integracije, odnosno onemogućavao da operator istovremeno bude vlasnik pružaoca medijske usluge. Pod pritiskom Evropske komisije i domaćih operatora, zabrana je izostala, pa je jedino ograničenje ostalo u Zakonu o javnom informisanju i medijima koji propisuje da lice koje se pored delatnosti izdavača medija, bavi i distribucijom medijskih sadržaja, dužno je da delatnost izdavača medija obavlja preko povezanog pravnog lica (čl. 46).

Prostim upoređivanjem dva teksta se dolazi do toga da su predsedniku Saveta dodeljena ovlašćenja koje bi imao direktor, čime je taj organ zapravo postao centralni u sistemu regulatora. Pored toga što rešenje nije praktično, ono je i nedemokratsko jer koncentriše veliku moć u jednom telu, a na drugoj strani olakšava potencijalni pritisak na nezavisnog regulatora.

Mera zabrane vertikalne integracije u cilju zaštite medijskog pluralizma zaista predstavlja previše restriktivnu meru i nema utemeljenje u uporednoj evropskoj praksi. Zato je neophodno propisati zaštitne mehanizme kako vlasnik infrastrukture ne bi zloupotrebljavao svoj položaj i neopravdano uskraćivao pristup svojoj mreži pružaoima medijske usluge. U tom smislu Zakon o elektronskim medijima na adekvatan način propisuje brojne obaveze operatoru, koji je dužan da obavešta-va regulatora pre uključivanja medijskih usluga u svoju ponudu i dobije prethodnu saglasnost od njega, da distribuirati medijske usluge na pravičan, transparentan i ne-diskriminatoran način, u odnosu na pružaoce medijskih usluga, da emituje osnovne programe javnih servisa bez naknade, da dostavlja podatke o korisnicima usluge distribucije i emitovanja medijskih sadržaja, da poštuje logičku numeraciju i drugo.

Regulator je ovlašćen da vrši nadzor i stara se o izvršavanju obaveza operatora propisanih odredbama ovog člana, u saradnji sa regulatornim telom nadležnim za oblast elektronskih komunikacija. Takođe, operator, je u određenim situacijama dužan da emituje određene medijske usluge, tzv. *Obaveza prenosa ili Must Carry*.

Iako nije vidljivo na prvi pogled, operator jako utiče na sadržaj programa koji se emituju u njegovoj mreži. Ova oblast uopšte nije bila uređena do donošenja Zakona o elektronskim medijima, pa su operatori ispoljavali znatnu samovolju odlučivajući o tome koji će programi biti dostupni korisnicima. Tu je dolazilo do brojnih zloupotreba a regulatorno telo nije imalo mehanizme da reaguje. Pošto su ti mehanizmi uspostavljeni, treba očekivati da će regulatorno telo iskoristiti svoja ovlašćenja. Pomenućemo neadekvatno ponašanje kablovskih emitera u toku trajanja dana žalosti zbog žrtava majskih poplava, kada su u potpunosti samoinicijativno i protivzakonito uskratili programe stranih medija domaćim državljanima i time samo otkrili da u današnje vreme pravo na slobodu izražavanja, koje, *inter alia*, podrazumeva i pravo na pristup informacijama, mogu da ugroze i privatni entiteti (ne samo država).

9.6. Položaj medija i novinara.

Stepen medijskih sloboda u 2014. u Srbiji je znatno manji nego prethodne godine, što je dugogodišnji trend. Pojačani su politički i ekonomski pritisci na medije, narasli su cenzura, autocenzura, uklanjanje kritičkih tekstova sa društvenih mreža, intenzivirani su napadi na novinare, pogoršan je ionako veoma težak materijalni položaj medija.